

Gezond Leven
Utrechtseweg 48
3704 HE Zeist
Postbus 360
3700 AJ Zeist

www.tno.nl

T +31 88 866 60 00
F +31 88 866 87 28
infodesk@tno.nl

TNO-rapport

TNO 2015 R10255

Meerjaren Speurwerkprogramma 2011-2014

Voortgangsrapportage 2014

Onderwerp Sociale Innovatie

Datum 2 maart 2014

Auteur(s) P.M. Bongers
S. Dhondt

Exemplaarnummer 1
Oplage
Aantal pagina's 30
Aantal bijlagen Géén
Regievoerder Ministerie van Economische Zaken

Autorisatie Dr. N.J. Snoei
Functie Managing Director Healty Living
Handtekening

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden vernenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, foto-kopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van TNO.

Indien dit rapport in opdracht werd uitgebracht, wordt voor de rechten en verplichtingen van opdrachtgever en opdrachtnemer verwezen naar de Algemene Voorwaarden voor opdrachten aan TNO, dan wel de betreffende terzake tussen de partijen gesloten overeenkomst.

Het ter inzage geven van het TNO-rapport aan direct belang-hebbenden is toegestaan.

© 2014 TNO

Inhoudsopgave

1	Inleiding Vraaggestuurd Programma Sociale Innovatie (Innovatiedirecteur: Paulien Bongers)	5
1.1	Ontwikkelingen in het afgelopen jaar	5
1.2	Samenwerking	5
1.3	Samenhang.....	5
2	Vraaggestuurd Programma Sociale Innovatie.....	7
2.1	Korte inleiding op Vraaggestuurd Programma Sociale Innovatie.....	7
2.2	Uitvoering in 2014.....	7
2.3	Resultaten.....	11
2.4	Highlights uit 2014	11
2.5	Output en kennisoverdracht.....	12
2.6	Innovatie Programma's.....	27
3	Ondertekening.....	29

1 Inleiding Vraaggestuurd Programma Sociale Innovatie

(Contactpersoon: P.M. Bongers)

1.1 Ontwikkelingen in het afgelopen jaar

De wereld van management, werk en organisatie verandert snel. Onder invloed van nieuwe technologieën, veranderende markteisen en globalisering zal het tempo van baanvernietiging en nieuwe baancreatie verder toenemen. Dit vereist een grote responsiviteit, adaptiviteit en proactiviteit op alle niveaus: mensen, processen, organisaties, ondernemers, ketens en ecosystemen. Dit Vraaggestuurd Programma (VP) Sociale Innovatie richt zich op vernieuwing op die terreinen, en draagt daarmee bij aan het verdienvermogen van de beroepsbevolking, organisaties en de economie. De toekomst is onzeker en ongewis en het is slim ervoor te zorgen dat wij, onze ouders en onze kinderen 'fit for the future zijn'. Het is onvoldoende oplossingen te vinden voor huidige uitdagingen, het is nodig oplossingen te vinden voor alle mogelijke toekomstige problemen. Resilience op alle niveaus!

Het VP draagt bij aan vernieuwing op deze terreinen in alle topsectoren maar richt zich in het bijzonder op innovaties op het gebied van mens en organisatie (human capital en sociale innovatie) voor de topsectoren Logistiek, HTSM en LS&H.

Het programma beoogt een brug te slaan tussen de domeinen van de Ministeries van SZW en EZ waar het optimale inzet van mensen en vernieuwing van organisatie betreft: een goed gekwalificeerde, inzetbare en gezonde beroepsbevolking met ontwikkelingsmogelijkheden voor hoog en laagopgeleiden en daardoor een versterking van de productiviteit. Het gaat om een bijdrage aan:

- de ontwikkeling van nieuwe kennis;
- beleids –en beleidsonderbouwend onderzoek;
- de ontwikkeling van nieuwe oplossingen in nationaal en internationaal verband;
- kennis delen door middel van netwerken en kennisoverdrachtsprojecten.

1.2 Samenwerking

Er wordt met verschillende nationale en internationale partners in projecten gewerkt. Het gaat om samenwerkingsprojecten met Universiteiten en om publiek-private samenwerkingsprojecten (PPS) met bedrijven. Naast de ontwikkeling van nieuwe kennis is het van belang om de toepassing van die kennis te stimuleren, onder meer in zogenaamde living labs.

1.3 Samenhang

Het programma Innovatie en Arbeidsproductiviteit bestond in 2014 uit drie hoofdlijnen. *Sociaal Innovatie Management (SIM)*, *Innovatief Werken (IW)* en *SIMBY-O Zorg en Arbeid*. De projecten dragen bij aan de gewenste koppeling van de topsectoren aan maatschappelijke uitdagingen, vooral rond de dynamiseren van de arbeidsmarkt, met name gericht op arbeidsproductiviteit en arbeidsparticipatie, en dragen zo bij aan de gewenste 'Shared Value Creation' en 'Inclusive Growth'.

Daarmee dragen ze ook bij aan het versterken van de brug tussen de beleidsfocus van EZ (groei door enter- en intrapreneurship) en SZW (participatie en inzetbaarheid).

2 Vraaggestuurd Programma Sociale Innovatie

2.1 Korte inleiding op Vraaggestuurd Programma Sociale Innovatie

Het VP omvatte in 2014 drie hoofdlijnen.

In de eerste hoofdlijn '*SIMBY-O Zorg en Arbeid*' ligt de nadruk op het ontwikkelen en evalueren van nieuwe zorgconcepten in proeftuinen. In 2013 stonden drie proeftuinen centraal: Rijncoepel, Careyn en Amsterdam Noord; in 2014 ligt de nadruk op proeftuin Parnassia, Stichting Overvecht Gezond en de samenwerking eerste lijn. De zorgconcepten zijn gericht op geïntegreerde zorg en arbeidsbesparing en betreffen combinaties van organisatorische, technische en sociale innovaties.

De tweede hoofdlijn '*Sociaal Innovatie Management (SIM)*' richt zich op twee centrale doelstellingen: 1. Kennis-, concept- en methodeontwikkeling over 'innoveren door werkenden' en 2. Het ontwikkelen van nieuwe vormen van arbeidsorganisatie die innovatie stimuleren en het beschikbare menselijk kapitaal duurzaam en productief inzetten. Om deze doelstellingen te bereiken zijn vier deelprojecten uitgewerkt:

1. Ketenoptimalisatie in de personeelsvoorziening en innovatief werk.
2. Innoveren door werkenden.
3. Systemisch innoveren in de publieke sector.
4. Workplace Innovation (WPI) Europa.

Doelstelling van de derde hoofdlijn '*Innovatief Werken*' is het verhogen en benutten van de vitaliteit van werknemers, met name in de topsector HTSM. Er wordt ingezet op drie lijnen:

1. Vitaal Menselijk Kapitaal in geautomatiseerde/gerobotiseerde werkomgevingen.
2. Vitaal Menselijk Kapitaal in complexe, dynamische organisaties.
3. Monitoren en beïnvloeden van gezond gedrag met nieuwe technologie.

2.2 Uitvoering in 2014

Hoofdlijn 1. SIMBY-O Zorg en Arbeid

De proeftuinen kennen een verschillende focus in doelgroepen, zoals zorg voor chronisch zieken of zorg voor mensen met multi-problematiek. De rol van TNO in de proeftuinen ligt, na te hebben bijgedragen aan de conceptuele ontwikkeling van een innovatie, vooral op de evaluatie en monitoring van de implementatie en de ontwikkeling van procesmatige en financiële randvoorwaarden voor het borgen van de innovaties. In aansluiting op het werk in de proeftuinen worden verschillende instrumenten (door)ontwikkeld, onder meer voor het beter grip krijgen op innovatieprocessen en om verschijningsvormen van geïntegreerde zorg te kunnen categoriseren.

De proeftuin '*Monitoring Krachtzorg-Stichting Overvecht Gezond*' wordt onder leiding van het gezondheidscentrum in de Utrechtse wijk Overvecht intensief en planmatig geïntervenieerd bij de doelgroep van patiënten die ondoelmatige zorg ontvangt en/of gezondheidsschade ondervindt. Hierbij wordt samengewerkt met het sociale buurtteam in de wijk. Binnen het deelproject '*Proeftuin e-health Parnassia*' wordt Blended care (e-health) al langere tijd gezien als een veelbelovende vernieuwing die GGZ-zorg betaalbaar en kwalitatief beter kan maken. Toch komt het gebruik ervan te weinig van de grond. De proeftuin richt zich op het verkrijgen

van inzicht in de dieper liggende oorzaken hiervan en het vinden van oplossingen die de gebruiksgraad doen toenemen.

Binnen de proeftuin *'Innovatie voor gezondheid in de wijk – samenwerking met eerstelijns'* is in 2013 - op initiatief van de Landelijke Vereniging Georganiseerde Eerstelijns (LVG) (nu InEen) - in samenwerking met TNO en een groep enthousiaste zorgvernieuwers in de georganiseerde eerste lijn een innovatieagenda opgesteld voor de basiszorg en gezondheid in de wijk, waarbij het initiatief bij de basiszorgorganisaties zelf ligt, om te komen tot meer substantiële innovaties met impact. De innovatieagenda wordt nu verder geconcretiseerd.

In deze hoofdlijn is eind 2013 is een start gemaakt met het internationale project *CORTEXS* (Care Organization: a Re-Thinking EXpedition in search for Sustainability). Dit multidisciplinaire onderzoeksproject richt zich op de duurzaamheid van de Vlaamse zorgsector in het licht van de groeiende chronische, langdurende behoeften aan zorg en de daaraan gekoppelde financiële gevolgen. Binnen het project wordt onderzocht op welke manier 'geïntegreerde zorg' een belangrijke nieuwe benadering is voor de Vlaamse zorgsector om meer vraaggestuurd, patiëntgericht en kostenbewust te worden.

In het project zijn drie doelen geformuleerd:

1. De ontwikkeling van geïntegreerde zorgconcepten die overeenstemmen met vereisten van zorgnabijheid, kwaliteit, financiële haalbaarheid, 'patient empowerment' en hoge kwaliteit van de arbeid.
2. De optimalisatie van de werkprocessen in termen van zorgkwaliteit, arbeidskwaliteit en productiviteit, door work flow management, job design en samenwerking tussen organisaties.
3. Het vaststellen van de juridische, economische en andere voorwaarden voor een effectieve organisatorische coördinatie en implementatie van kwaliteitsvolle zorgconcepten.

Het project draagt het Flanders' Care label. Het doel van het Flanders' Care label is om een netwerk te visualiseren van organisaties die actief zijn met betrekking tot innovatie en ondernemerschap in de zorg met de ambitie om de kwaliteit van zorg te verbeteren.

Hoofdlijn 2. Sociaal Innovatie Management

Binnen het eerste deelproject *Ketenoptimalisatie in de personeelsvoorziening en innovatief werk* is het samenwerkingsproject met de FME (als co-financier) afgerond. Doel was om een Serious Game te ontwikkelen voor maatwerk in ploegendiensten. Het wetenschappelijk onderzoeksmodel dat als basis diende was echter te complex voor verwerking in een game. Ook de doelgroep voor de game (werkgroepen van werknemers en managers in productiebedrijven) lijkt hier (nog) niet klaar voor. Dat resultaat is daarom (nog) niet bereikt. Met de FME is gewerkt aan een actieve workshop voor maatwerk in ploegendiensten, inclusief lesmateriaal. De workshop is getest in enkele pilotbedrijven en geschikt gemaakt voor toepassing door TNO en FME adviseurs. De workshop biedt bewustwording over de problematiek rondom gezondheid in ploegendiensten, brengt management en werknemers in gesprek over de knoppen waar in hun bedrijf aan gedraaid kunnen worden (inhoud en organisatie van het werk, roosters, leefstijlaspecten), en leidt tot een gedeeld actieplan voor de betreffende organisatie. Voor de gebruikers is een interactieve pdf als brochure beschikbaar gemaakt met toegankelijke uitleg over het onderzoeksmodel en praktijkvoorbeelden, geschikt voor de doelgroep (managers en werknemers/vertegenwoordigers) in ploegdienstbedrijven.

Een met dit eerste deelproject verwant initiatief is de samenwerking met Hogeschool Windesheim op gebied van innoveren door werkenden. In dat kader is het lectoraat van Anneke Goudswaard (nieuwe arbeidsverhoudingen) vormgegeven. Het lectoraat richt zich op

de relatie tussen werknemers en managers binnen organisaties, maar ook op de relaties tussen ondernemers, overheid, onderwijsinstellingen en werkenden in de regio Flevoland. Het doel van deze samenwerking is het versterken van een innovatieve en inclusieve regio, waarin voldoende ontwikkelmogelijkheden zijn voor een ieder. Pijlers van het kenniscentrum waar dit lectoraat onderdeel van uitmaakt zijn: duurzaamheid, aanpassingsvermogen, innovatie en toekomstgericht ondernemen door samenwerking. De centrale vraagstelling van het lectoraat nieuwe arbeidsverhoudingen is: *Hoe geef je vorm aan arbeidsverhoudingen die recht doen aan individuele ontplooiing van werkenden en bijdragen aan innovatie en duurzame economische groei?*

Het onderzoek richt zich op drie onderwerpen:

- 1 In Flevoland is het aantal hoogopgeleide medewerkers lager dan in de rest van Nederland. Voor organisaties in Flevoland is het dan ook belangrijk om ambitieuze hoogopgeleide mensen aan zich te binden. Dit vraagt om een samenhangend beleid op het terrein van economie en arbeidsmarkt.
- 2 Steeds meer is flexibele arbeid op de strategische managementagenda van grote bedrijven komen te staan. Vaak heeft een organisatie een kern van vaste werknemers in dienst, met daaromheen een flexibele schil van medewerkers. Flevoland kent relatief veel ZZP'ers. Dit leidt tot nieuwe vraagstukken, zoals: hoe organiseer je duurzaam flexwerk?
- 3 Goede kwaliteit van medezeggenschap is van essentieel belang voor het succes van organisaties. Wat betekent flexibilisering van de arbeidsmarkt voor medezeggenschap in organisaties?

Het tweede deelproject binnen deze hoofdlijn, *Innoveren door werkenden*, heeft geleid tot verschillende activiteiten.

Een eerste activiteit is het opzetten van verschillende samenwerkingstrajecten met universiteiten om een kennisverbinding op het onderwerp te krijgen met de NWO-initiatieven over 'human capital':

- Allereerst is met de Universiteit van Utrecht (prof. Erik Stam) een opzet voor een proefschrift uitgewerkt met betrekking tot 'innoveren door werkenden'.
- Ten tweede is gekeken of het deelproject gekoppeld kan worden aan het nieuw opgezette NWO-programma 'Human Capital'. Samen met Inscope (samenwerkingsverband tussen Erasmus Universiteit, Maastricht Universiteit, Twente Universiteit, Utrecht Universiteit) zijn twee voorstellen ingediend.

Een tweede activiteit betreft de uitvoering van het EU-project *SIMPACT* (ontwikkeling impact assessment tool voor sociale innovatie in organisaties). De case die is gebruikt voor de tool, is uitgevoerd bij het Zeeuwse werk- en leerbedrijf Orionis, waar TNO een project uitvoert op het terrein van onderkant arbeidsmarkt (implementeren interventies, zorgen voor borging en evalueren van de effectiviteit). Het onderzoek heeft geleid tot een rapportage over 'expert judgement'. Deze activiteit heeft geleid tot een verdere uitwerking van een Agent Based Model (ABM) van sociale innovatie. Dit ABM is vertaald naar zeven economische benaderingen. De uitvoering van die casestudies volgt in 2015.

De derde activiteit is het samenwerkingsproject STOOFF: 'Ontwikkelbanen'. Met de uitzendsector (opleidingsfonds) hebben we de gedachte opgevat dat het mogelijk zou moeten zijn de uitzendbanen zo vorm te geven dat medewerkers binnen deze banen 'beter kunnen leren en zich ontwikkelen'. Als de uitzendsector als een springplank naar betere banen kan worden omgevormd, dan helpt dit de individuele personen, maar ook het profiel van de uitzenders. In het project kijken we bij de medewerkers hoe zij hun werk kwalificeren. In totaal werken zes

uitzendorganisaties en ongeveer 700 uitzendkrachten mee aan het onderzoek dat begin 2015 wordt afgerond.

De vierde activiteit in het tweede deelproject is gericht op de verbinding met het EU-project 'SI-DRIVE' waarin TNO participeert. De bedoeling van SI-DRIVE is om een theorie te ontwikkelen voor sociale innovatie. Voor SIM is het onderdeel in SI-DRIVE van belang, waarbij wordt gekeken naar de voorwaarden voor sociale innovatie in organisaties en de arbeidsmarkt. Een basisrapport over het belang van nieuwe managementconcepten voor sociale innovatie is gepubliceerd. In 2015 worden 80 cases over arbeidsmarkt en sociale innovatie verzameld.

Het derde deelproject *Systemisch innoveren in de publieke sector* vormde de afronding van het doe-tank-project met Kennisland. In dit project zijn voorbeelden in de publieke sector gezocht (en gevonden). De voorbeelden zijn beschreven en aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken aangeboden.

In het vierde en laatste deelproject *Workplace Innovation (WPI) Europa* zijn drie internationale netwerkbijeenkomsten georganiseerd (in Portugal, Oostenrijk en Bulgarije) en sessies in drie internationale wetenschappelijke conferenties (in Denemarken, Nederland en Engeland). Tijdens de netwerkbijeenkomst in Portugal is door veertig vertegenwoordigers uit bedrijfsleven, overheid en kennisinstellingen een platform voor workplace innovation opgericht.

Hoofdpijn 3. Innovatief Werken

Doelstelling van 'Innovatief Werken' is het verhogen en benutten van de vitaliteit van werknemers, met name in de topsector HTSM. Er wordt ingezet op drie lijnen.

- Vitaal Menselijk Kapitaal in geautomatiseerde/gerobotiseerde werkomgevingen.
- Vitaal Menselijk Kapitaal in complexe, dynamische organisaties.
- Monitoren en beïnvloeden van gezond gedrag met nieuwe technologie.

Binnen de eerste lijn *Vitaal Menselijk Kapitaal in geautomatiseerde/gerobotiseerde werkomgevingen* staat het door TNO getrokken EU project Robo-Mate centraal.

Robotiseringsprocessen zijn doorgaans sterk gedreven vanuit technologie en business performance perspectief. Aandacht voor het optimaal benutten van de mens is vaak ondergeschikt. De gewenste situatie is dat mens en machine/robot optimaal samenwerken ten behoeve van de taakuitvoering en dat we daarbij over de juiste modellen en methoden beschikken met betrekking tot bijvoorbeeld de optimale automatiseringsgraad en de optimale allocatie van taken. In het *Robo-Mate project* staat de ontwikkeling centraal van een intelligent en comfortabel exoskelet voor manuele werkzaamheden in productieomgevingen en magazijnen.

Binnen de tweede lijn *Vitaal Menselijk Kapitaal in complexe, dynamische organisaties* is het snel inleren en ingeleerd blijven van operators en engineers in de hightech industrie cruciaal. De complexiteit en snelle veranderingen eisen het snel leren van kennis en vaardigheden en het leren anticiperen en adequaat reageren. Dat stelt nieuwe eisen aan het leertraject en de leer- en instructiemethoden. In het lopende Samenwerkingsproject van ASML en TNO Snel en Effectief Inleren is de vraag welk leertraject het meest effectief is qua productiviteit, kwaliteit en flexibiliteit.

In deze tweede lijn coördineert TNO ook één van de clusters in het door de EU en TNO gefinancierde project *Use-it-Wisely* en werkt hierin nauw samen met Gispen. Gispen ontwikkelt, produceert en levert kantoorinterieur. Gispen wil aansluiten bij het concept van de

Circulaire Economie (CE) door het terughalen, demonteren, herproduceren (remanufacturing en refurbishment) van kantoorproducten te bevorderen. Een dynamische methode is ontwikkeld om verschillende business te modelleren. Binnen deze modellen gaat het om product-service strategieën in het kader van CE. Er is een CE check tool ontwikkeld, waarmee in alle ontwerpfasen (programma van eisen, concept ontwerp, detailontwerp) het ontwerp op CE kan worden getoetst en kan worden doorgerekend. Het concept is opgeleverd met onder andere een module 'materialen' (over de impact van materiaalkeuzen) en een module 'ontwerp' (over modulariteit, assemblage-vriendelijkheid).

Binnen de derde lijn *Monitoren en beïnvloeden van gezond gedrag met nieuwe technologie* is in een laboratorium-setting de effectiviteit van een innovatief en veelbelovend ondersteuningsmiddel (wearable support system (Laevo)), ontwikkeld voor het tillen van patiënten in de zorgsector, bepaald. Effecten op houding en beweging en spieractiviteit zijn nagegaan. Daarnaast is het gebruikersgemak bepaald.

2.3 Resultaten

Naast de vele publicaties en presentaties (zie paragraaf 2.5) zijn de volgende inhoudelijke resultaten van belang:

- Het theoretisch model over op maat gemaakte ploegdienstsystemen is getoetst en aangepast. Het model vormt de basis van een FME-Quickscan voor eerste diagnose in bedrijven.
- Een ander resultaat is inzicht in de samenhang tussen flexibilisering in contracten en groei van arbeidsproductiviteit. In tegenstelling tot de opvatting dat Nederland meer flexibele contracten nodig heeft, vinden we dat meer flexibilisering leidt tot een vernietiging van specialistische kennis in bedrijven.
- Een derde resultaat is het belang van 'ondernemend werknemerschap' (intrapreneurship) voor onze Nederlandse economie. We hebben laten zien dat een overdreven nadruk op zelfstandig ondernemerschap zonder personeel, tot een welvaartsverlies van zo'n 300.000 werkplekken per jaar leidt. Meer nadruk op intrapreneurship kan bedrijven helpen groeien.
- Ons gedachtegoed slaat aan op Europees niveau. Met ons Europees leernetwerk hebben het onderwerp van sociale innovatie op de agenda's van de regering van Litouwen en Duitsland gebracht, maar ook op de agenda van de regionale regeringen in Baskenland, Wales en Schotland.

2.4 Highlights uit 2014

Intrapreneurial Behavior Measure

Ondernemende werknemers, ofwel intrapreneurs, zijn van groot belang voor het innovatieve vermogen van bedrijven. Intrapreneurs blijken op een aantal belangrijke kenmerken te verschillen van andere werknemers. Zo zijn intrapreneurs vaker mannelijk, hoogopgeleid en daarnaast hebben ze meer ervaring met zelfstandig ondernemerschap.

Hoewel er in Nederland een groeiende interesse is voor intrapreneurship, zowel in het bedrijfsleven, bij de overheid als in het onderzoek, ontbreekt het aan een helder overzicht van wat er onder intrapreneurship wordt verstaan en waarin zij verschillen van andere werknemers. Kennis hierover is essentieel om te weten op welke wijze intrapreneurship kan worden gestimuleerd.

Om deze lacune op te vullen hebben TNO en de Utrecht University School of Economics (U.S.E.) eind 2014 een vragenlijst over intrapreneurship ontwikkeld, de Intrapreneurial Behaviour Measure (IBM) geheten. De IBM heeft tot doel om zowel het ondernemende klimaat van organisaties alsook het ondernemende gedrag van haar werknemers in kaart te brengen. De vragenlijst kan dienen als maatstaf van het aantal intrapreneurs, de mate van intrapreneurial werkgedrag en hoe men beide positief kan beïnvloeden. De vragenlijst is uitgezet onder 596 Nederlandse werknemers met een leeftijd tussen 17 en 65 jaar in bedrijven met 50 werknemers of meer. In dergelijke bedrijven is er sprake van een zekere hiërarchische structuur, terwijl dit minder waarschijnlijk is in kleinere bedrijven.

De uitkomsten van het onderzoek laten zien hoe intrapreneurs in kaart kunnen worden gebracht en waarin zij verschillen van andere werknemers. Een belangrijke conclusie is dat om intrapreneurs voor het bedrijf te behouden, organisaties een ondernemend klimaat dienen te creëren, waarin het innovatieve ondernemende talent van intrapreneurs kan floreren.

2.5 Output en kennisoverdracht

Artikelen

Internationaal (peer reviewed):

- Coenen, P., Formanoy, M., Douwes, M., Bosch, T., & De Kraker, H. (2014). Validity and inter-observer reliability of subjective hand-arm vibration assessments. *Applied Ergonomics*, 45(4), 1257-1262.
- Commissaris, D. A. C. M., Könemann, R., Hiemstra-van Mastrigt, S., Burford, E. M., Botter, J., Douwes, M., & Ellegast, R. P. (2014). Effects of a standing and three dynamic workstations on computer task performance and cognitive function tests. *Applied Ergonomics*, 45(6), 1570-1578.
- Den Hengst-Bruggeling, M., De Graaf, B., & Van Schaapstal, P. (2014). *Modelling Intelligence-led policing to identify its potential. European Journal of Policing Studies*, 1(3), 171-191.
- Dessers E., Vrijhoef H.J.M, Annemans L., Cambré B., Dhondt S., Hellinx J., Hermans K., Nys H., Van Hootegem G. (2014). Towards an comprehensive research design for studying integrated care. *International Journal of Care Coordination*.
- Dhondt, S. (2014). Book review: "Economic Crisis, Quality of Work, and Social Integration., edited by Duncan Gallie. Oxford University Press, **, 2013, 368 pp., ISBN: 978 0 19 966472, 27,50 pounds, paperback. *British Journal of Industrial Relations* (doi: 10.1111/bjir.12083).
- Dhondt, S., Hootegem, G. Van, Benders, J. (2014). Reshaping workplaces: workplace innovation as designed by scientists and practitioners. Aangeboden aan *European Journal for Workplace Innovation*.
- Dhondt, S., Pot, F.D., Kraan, K.O. (2014). The Importance of Organizational Level Decision Latitude for Well-being and Organizational Commitment *Team Performance Management* (Accepted for publication).
- Douwes, M., Boocock, M., Coenen, P., Van den Heuvel, S., & Bosch, T. (2014). Predictive validity of the Hand Arm Risk assessment Method (HARM). *International Journal of Industrial Ergonomics*, 44(2), 328-334.
- Groenesteijn, L., Hiemstra-van Mastrigt, S., Gallais, C., Blok, M., Kuijt-Evers, L., & Vink, P. (2014). Activities, postures and comfort perception of train passengers as input for train seat design. *Ergonomics*, 57(8), 1165-1165. doi:10.1080/00140139.2014.914577
- Kraan, K. O., Dhondt, S., Houtman, I. L. D., Batenburg, R. S., Kompier, M. A. J., & Taris, T. W. (2014). Computers and types of control in relation to work stress and learning.

Behaviour & Information Technology, doi:10.1080/0144929X.2014.916351.
<http://dx.doi.org/10.1080/0144929X.2014.916351>

- Luger T, Bosch T, Veeger DJ, Looze MP de (in press) The influence of task variation on manifestation of fatigue is ambiguous – A literature review. *Ergonomics*.
- Oeij, P.R.A., De Vroome, E.M.M., Dhondt, S. & Gaspersz, J.B.R. (2014). Can team mindfulness, psychological safety and learning repress defence mechanisms while managing complex innovation projects? *International Journal of Project Organisation and Management (accepted)*.
- Perez J, Looze MP de, Bosch T, Neumann WP (2014) Discrete event simulation as an ergonomic tool to predict workload exposures during systems design. *International Journal of Industrial Ergonomics* 44 298-306.
- Preenen, P. T. Y., Van Vianen, A. E. M., & De Pater, I. E. (2014). Challenging tasks: The role of employees' and supervisors' goal and orientations. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 23(1), 48-61.
- Preenen, P. T. Y., Van Vianen, A. E. M., & De Pater, I. E. (2014). Challenging assignments and activating mood: The influence of goal orientation. *Journal of Applied Social Psychology*, doi:10.1111/jasp.12256.
- Ven HA van de, Klein Hesselink J, Bültmann U, Boer MR de, Looze MP de, Klink JJJ van der, Brouwer S. (2014) Individual and work-related predictors of work outcomes related to sustainable employment among male shift and day workers. *Scand J Work, Env. & Health* 40, 287-294.
- Verneau M, Kamp J van der, Savelsbergh G J P, Looze MP de (in press) Age and time effects on implicit and explicit learning. *Experimental Aging Research*.

Nationaal (peer reviewed):

- De Korte, E. (2014). Ergonomiekaart van Nederland: Interview met Hein Daanen. *Tijdschrift Voor Ergonomie*, 39(1), 22-24.
- Gründemann, R., Ybema, J. F., & Sanders, J. (2014). Werkwaarden van laagopgeleide oudere werknemers. *Gedrag En Organisatie*, 27(2), 117-138.
- Smulders, P., & Sanders, J. (2014). Waar het flexwerk is ontstaan tijdens de crisis. *Esb*, 99(4684), 284-286.

Vakpublicaties:

- Blok, M., Verbiest, S. TNO concludeert: het nieuwe werken is maatwerk. (2014). *Technisch Weekblad*, 8/9, 14-15.
- Dorenbosch, L. (2014). Overdaad schaadt, ook in HRM. *PW/De Gids*, 10, 40-41. <http://pwdegids.nl/artikel/soms-moet-hr-even-niets-doen-wanneer/>.
- Van der Torre, W., Van Andel, T., & Oeij, P. (2014). Slimmer netwerk: Initiatief van onderop koppelen aan strategie van bovenaf. *Public Mission*, 10(6), 22-23.
- Van der Torre, W., Van Andel, T., & Oeij, P. (2014). Stop met inefficiëntie en inhumane overheidsincasso! *Public Mission*, 10(8), 32-33.

Boeken

- Dhondt, S., & Totterdill, P. (2014). EUWIN: The first year. Hoofddorp: TNO.

Hoofdstukken in boeken

- Blatter, B., Dorenbosch, L., & Keijzer, L. (Eds.). (2014). Duurzame inzetbaarheid in perspectief: Inzichten en oplossingen op sector, organisatie en individueel niveau. Hoofddorp: TNO.
- Blonk, R. (2014). Column. De toekomst van re-integratie. In B. Blatter, L. Dorenbosch & L. Keijzer (Eds.), *Duurzame inzetbaarheid in perspectief: inzichten en oplossingen op sector, organisatie en individueel niveau* (pp. 222-223). Hoofddorp: TNO.
- Boneschansker, O., & Klein Hesselink, J. (2014). Duurzame inzetbaarheid vanuit regionaal perspectief: duurzame inzetbaarheid van boven. In B. Blatter, L. Dorenbosch &

- L. Keijzer (Eds.), *Duurzame inzetbaarheid in perspectief: Inzichten en oplossingen op sector, organisatie en individueel niveau* (pp. 65-73). Hoofddorp: TNO.
- Damen, M., Sanders, J., & Van Dam, K. (2014). *Duurzame inzetbaarheid vanuit het perspectief van lager/middelbaar opgeleiden: het bevorderen van de zelfbekwaamheid*. In B. Blatter, L. Dorenbosch & L. Keijzer (Eds.), *Duurzame inzetbaarheid in perspectief: Inzichten en oplossingen op sector, organisatie en individueel niveau* (pp. 207-221). Hoofddorp: TNO.
 - Dhondt, S., & Totterdill, P. (2014). *EUWIN: The second year*. Hoofddorp: TNO (preliminary report).
 - Dhondt, S., Broekman, C., Torre, W. van der, Berg, C. van de, Wiezer, N. (2014). *Co-creatie van organisaties met consumenten als een hefboom voor sociale innovatie. Bouwstenen voor duurzame co-creatie. Handboek Informatiewetenschap (geaccepteerd voor publicatie)*.
 - Dorenbosch, L. (2014). *Column. De functie van functietitels*. In B. Blatter, L. Dorenbosch & L. Keijzer (Eds.), *Duurzame inzetbaarheid in perspectief: Inzichten en oplossingen op sector, organisatie en individueel niveau* (pp. 162-163). Hoofddorp: TNO.
 - Dorenbosch, L., Sanders, J., & Blonk, R. (2014). *Duurzame inzetbaarheid vanuit theoretisch perspectief: de kwetsbaarheid van inzetbaarheid*. In B. Blatter, L. Dorenbosch & L. Keijzer (Eds.), *Duurzame inzetbaarheid in perspectief: Inzichten en oplossingen op sector, organisatie en individueel niveau* (pp. 11-29). Hoofddorp: TNO.
 - Dorenbosch, L., Sjollema, S., Van Wijk, E., & Sanders, J. (2014). *Buiten de Gepade Banen: een X aantal baantechnieken voor een arbeidsmarkt op maat (Job Engineering Catalogus)*. Hoofddorp/Utrecht: TNO/NSvP.
 - Dorenbosch, L., Van Zwieten, M., & Kraan, K. (2014). *Duurzame inzetbaarheid vanuit arbeidsvoorwaarden perspectief: hoe draagt maatwerk bij aan duurzaam organisatie functioneren?* In B. Blatter, L. Dorenbosch & L. Keijzer (Eds.), *Duurzame inzetbaarheid in perspectief: Inzichten en oplossingen op sector, organisatie en individueel niveau* (pp. 149-161). Hoofddorp: TNO.
 - Goudswaard, A., & De Leede, J. (2014). *Organizing Sustainable Partnerships between Employment Agencies and Hiring Companies: The Dutch Case*. In B. Koene, C. Garsten & N. Galais (Eds.), *Management and Organization of Temporary Agency Work*. (pp. 55-71). New York/London: Routledge/Taylor & Francis.
 - Goudswaard, A., & De Leede, J. (2014). *Organizing Sustainable Partnerships between Employment Agencies and Hiring Companies: The Dutch Case*. In B. Koene, C. Garsten & N. Galais (Eds.), *Management and Organization of Temporary Agency Work*. (pp. 55-71). New York/London: Routledge/Taylor & Francis.
 - Kraan, K., Van Zwieten, M., Sanders, J., & Wevers, C. (2014). *Duurzame inzetbaarheid vanuit vergelijkend perspectief: profielen van duurzame inzetbaarheidsverschillen tussen risicogroepen, sectoren en landen*. In B. Blatter, L. Dorenbosch & L. Keijzer (Eds.), *Duurzame inzetbaarheid in perspectief: Inzichten en oplossingen op sector, organisatie en individueel niveau* (pp. 37-56). Hoofddorp: TNO.
 - Looze MP de, Krause F, Mayer M, Di Pardo M, Gaudeau O, O'Sullivan L (2014) *RoboMate Deliverable No. 1.1. Industry, business and worker needs; criteria and procedure for concept needs assessment*.
 - Sanders, J. (2014). *Column. Duurzame inzetbaarheid is jezelf goed (laten) gebruiken...* In B. Blatter, L. Dorenbosch & L. Keijzer (Eds.), *Duurzame inzetbaarheid in perspectief: Inzichten en oplossingen op sector, organisatie en individueel niveau* (pp. 30-31). Hoofddorp: TNO.
 - Sanders, J., Luijters, K., Van Wijk, E., & Keijzer, L. (2014). *Duurzame inzetbaarheid vanuit leidinggevende perspectief: deskundig leiding geven aan inzetbaarheid en bevoegdheid*. In B. Blatter, L. Dorenbosch & L. Keijzer (Eds.), *Duurzame inzetbaarheid in perspectief: Inzichten en oplossingen op sector, organisatie en individueel niveau* (pp. 133-146). Hoofddorp: TNO.
 - Van Ginkel, W. (2014). *Column. Duurzame inzetbaarheid: Als het niet aan de orde komt, komt het niet in orde!* In B. Blatter, L. Dorenbosch & L. Keijzer (Eds.), *Duurzame*

inzetbaarheid in perspectief: Inzichten en oplossingen op sector, organisatie en individueel niveau (pp. 126-127). Hoofddorp: TNO.

- Van Wijk, E., Brouwer, P., & Smit, A. (2014). Duurzame inzetbaarheid vanuit maatschappelijk perspectief: werkgeversmotivatie voor duurzame inclusiviteit. In B. Blatter, L. Dorenbosch & L. Keijzer (Eds.), Duurzame inzetbaarheid in perspectief: Inzichten en oplossingen op sector, organisatie en individueel niveau (pp. 83-103). Hoofddorp: TNO.
- Van Wijk, E., Verbiest, S., & Preenen, P. (2014). Duurzame inzetbaarheid vanuit flexperspectief: ontwikkel(loop)banen voor uitzendkrachten. In B. Blatter, L. Dorenbosch & L. Keijzer (Eds.), Duurzame inzetbaarheid in perspectief: Inzichten en oplossingen op sector, organisatie en individueel niveau (pp. 191-202). Hoofddorp: TNO.
- Vos, F., Ybema, J. F., & Geuskens, G. (2014). Duurzame inzetbaarheid vanuit diagnostisch perspectief: praktische meetinstrumenten binnen een nationaal inzetbaarheidsplan. In B. Blatter, L. Dorenbosch & L. Keijzer (Eds.), Duurzame inzetbaarheid in perspectief: Inzichten en oplossingen op sector, organisatie en individueel niveau (pp. 109-125). Hoofddorp: TNO.
- Ybema, J. F., Vos, F., & Geuskens, G. (2014). Duurzame inzetbaarheid vanuit het perspectief van de oudere werknemer: wat maakt dat er langer wordt doorgewerkt? In B. Blatter, L. Dorenbosch & L. Keijzer (Eds.), Duurzame inzetbaarheid in perspectief: Inzichten en oplossingen op sector, organisatie en individueel niveau (pp. 171-183). Hoofddorp: TNO.

Rapportages

Internationaal:

- Doove, S., De Kok, J., Kraan, K., & Oeij, P. (2014). Scale effects in workplace innovations: Are the prevalence and effects of workplace innovation related to firm size?. Zoetermeer: Panteia/TNO/Ondernemerschap.nl.
- http://www.ondernemerschap.nl/sys/cftags/assetnow/design/widgets/site/ctm_getFile.cfm?file=H201402.pdf&perId=0
- Krause, F., & Könemann, R. (2014). Vanderlande Industries: Early design evaluation with Ergomix of two orderpicking workstations for Robert Bosch GmbH in Karlsruhe. Hoofddorp: TNO. Publ.Nr. R14062/060.10529. Confidential. PowerPoint.
- Totterdill, P., & Oeij, P. (2014). European Company Survey Case Study Project: Pilot Report. Nottingham/Hoofddorp: Workplace Innovation Ltd/TNO.

Nationaal:

- Andriessen, S., & Brouwer, P. (2014). Social return en verdringing: Strategieën ter preventie, een verkenning. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. R14010/051.02312.
- Blok, M., Verbiest, S., Van der Kleij, R., Aarts, O., & Kuipers, W. (2014). Het Nieuwe Werken in relatie tot persoonlijke drijfveren van medewerkers. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. TNO 2014 R10067.
- Brouwer, P., Groote Schaarsberg, M., & Vergeer, R. (2014). Effecten van de participatiewet: Pilot voor een nulmeting. Hoofddorp: TNO.
- De Korte, E. M., & Könemann, R. (2014). Hoe werkt Het Nieuwe Werken: Eindrapportage resultaten Individuele Werkprestatie van het Connect& programma. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. R14076/051.02501/01.06. Vertrouwelijk.
- Goudswaard, A. (2014). Vitaliteit en vakmanschap in goede banen. Klankbordgroep Forbo. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. R140038/060.02128. Vertrouwelijk.
- Goudswaard, A., & Verbiest, S. (2014). Flexibiliteit in de ploegendienst - slimmer omgaan met arbeidstijden en flexwerkers. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. R140039/060.01441. Vertrouwelijk.
- Hazelzet, A. M., Oprins, E. A. P. B., & Jetten, A. M. (2014). Leervermogen van laagopgeleiden in de context van werk. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. R14040/051.02192.
- Keijzer, L. E., Huijs, J.J.J.M., & Vos, F. S. M. (2014). Monitoring Pilot Loopbaancheck. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. R14067/060.02695/01.03. Vertrouwelijk.

- Keijzer, L. E., Van der Meer, L., & De Jong, T. (2014). Samenwerken & Verbinden: Nulmeting inclusief werkgeverschap bij 18 WENb/WWb bedrijven. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. R14035/060.06582. Vertrouwelijk.
- Keijzer, L. E., Van der Meer, L., & De Jong, T. (2014). Samenwerken & Verbinden: Nulmeting inclusief werkgeverschap bij 18 WENb/WWb bedrijven. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. R14049/060.06582.
- Oeij, P. R. A., De Vroome, E. M. M., Kraan, K. O., & Van den Bossche, S. N. J. (2014). WEA-Topsectoren 2012: Methodologie en databeschrijving. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. R14002/051.02893.
- Sanders, J., De Graaf, B., Huijs, J., Kraan, K., & Van der Torre, W. (2014). Arbeidsmarktverkenning woningcorporaties. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. R056/060.06809.01.01. Vertrouwelijk.
- Van der Meer, L., Keijzer, L. E., & De Jong, T. (2014). Samenwerken & Verbinden: Nulmeting bij 18 bedrijven. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. R14035/060.06582. Vertrouwelijk.
- Van Genabeek, J., Fermin, B., Huijs, J., Huson, A., Giesen, F., & Oude Hengel, K. (2014). Wijzer voor vangnetters. Verslag van een onderzoek naar de inzet van de interventie 'Wijzer met Welder' bij vangnetters. Hoofddorp: TNO.
- Van Genabeek, J., Noben, C., Rooijackers, B., Bakhuys Roozeboom, M., Huijs, J., Oude Hengel, K., De Rijk, A. (2014). Biedt inzicht uitzicht? Verslag van een onderzoek naar het gebruik van de interventie 'Wijzer met Welder' door een groep leden van CNV Publieke Zaak. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. R10770 TNO 2014.
- Verbiest, S. E., Goudswaard, A., & Van Wijk, E. B. (2014). De Toekomst van Flexibele Arbeid 2013. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. R14028/060.06194.
- Verbiest, S. E., Goudswaard, A., & Van Wijk, E. B. (2014). De Toekomst van Flex. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. R14028/060.06194.
- Verbiest, S., Van der Kleij, R., Aarts, O., & Blok, M. (2014). Dashboard Het Nieuwe Werken Fase 3. Onderzoek naar de invloed van persoonskarakteristieken en drijfveren op de relatie tussen HNW maatregelen en bedrijfsdoelstellingen. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. TNO 2014 R10071. Vertrouwelijk.
- Verbiest, S., Van der Kleij, R., Aarts, O., & Blok, M. (2014). Het Nieuwe Werken en de relatie met persoonlijke drijfveren van medewerkers. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. TNO 2014 R10071. Vertrouwelijk.
- Vergeer, R., Dhondt, S., & Kraan, K. O. (2014). Kwaliteit van de arbeid, preventieve en curatieve arbomaatregelen, en productiviteit: Koppeling WEA-steekproef aan registratiebestanden: naar een robuuster bestand. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. R13118/051.03004. Vertrouwelijk.
- Vos, F. S. M., & De Jong, T. (2014). DIX 2014. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. R14071/060.07544/01.11.02.
- Vos, F. S. M., & Haak, K. (2014). Waterbouwer blijven: Onderzoeksrapport mei 2014. Hoofddorp: TNO. Publ.nr. R14060/060.05052. Vertrouwelijk.
- Zwetsloot, G. I. J. M., Steijger, N., Gallis, R., Osinga, D.S.C., & Van der Meulen, F. A. (2014). Toetsing management of organisational change (ontwerpfase) Odfjell Terminals Rotterdam (OTR). Hoofddorp: TNO. Vertrouwelijk.

Congresbijdragen

Congres voorzitterschap door TNO:

- Dhondt, S. Organiser of the EUWIN-Special Track Workplace Innovation at the ICIEMC-conference. IPAM, Aveiro, Portugal, 2 May 2014.
- Dhondt, S. Organiser of the EUWIN-workshop. Microsoft, Vienna Austria, 6 May 2014.

Invited speakers:

- Commissaris, D. A. C. M. Innovations for physical inactivity in office workers; why necessary, what are the benefits, how do users react? Centre for Musculoskeletal Research, University of Gävle, Sweden, 12 February 2014.
- Dhondt, S. EUWIN and the possibilities for Gipuzkoa. Special invitation by the Province of Gipuzkoa. San Sebastian, Sinergiak and Province of Gipuzkoa, 9 April 2014.

- Dorenbosch, L. De duurzame synergie tussen functiecreatie en functieaanpassing. VNG/IPO/Unie van Waterschappen bijeenkomst 'functiecreatie', Amersfoort, 20 maart 2014.
- Dorenbosch, L. A web-based application for collecting Idiosyncratic job data. AIAS/InGRID Expert workshop 'New skills new jobs: Tools for harmonising the measurement of occupations'. Amsterdam, 11 February 2014.
- Goudswaard, A. Working time and sustainable work throughout the life course. Foundation Seminar 2014 Sustainable work throughout the life course: Devising a long term strategy for inclusion and competitiveness. Eurofound, Dublin, 22 May 2014.
- Goudswaard, A. Working time and sustainable work throughout the life course. Foundation Seminar 2014 Sustainable work throughout the life course: Devising a long term strategy for inclusion and competitiveness. Eurofound, Dublin, 23 May 2014.
- Hiemstra-van Mastrigt, S. The ideal travel workplace. Comfort in Transit Symposium. Technische Universiteit Delft, 4 June 2014.
- Sanders, J. Arbeidsmarktanalyse en- verkenning woningcorporaties. Studiedag CNV Vakgroep Woondiensten, Rheden, 20 maart 2014 (25 toehoorders).
- Sanders, J. Klaar met school ... en dan? Kansen op de arbeidsmarkt en hoe pak je die? Netwerkbijeenkomst Veluweportaal Werknemer van de toekomst. ROC Landstede, Harderwijk, 6 mei 2014 (40 toehoorders).

Keynote speakers:

- Dhondt, S. Welzijn in verandering. Algemeen Vlaams Welzijnsconferentie, Brussel, 20 mei 2014.
- Dorenbosch, L. Employee Vitality as a sustainable performance concept. II Congresso Internacional de Gestão de Recursos Humanos e Psicologia Organizacional Gestão, Motivação e Bem-estar. Universidade Lusfada de Lisboa, Lissabon, 14 May 2014.

Congres presentaties:

- Dessers, E., Van Hootegem, G., Dhondt, S. (2014). *Towards an integrated research design for studying integrated care. Parallel session: Health and social care integration. Where next for long-term care reform?* 3rd International conference on evidence-based policy in long-term care. London School of Economics and Political Science, London, 31 August – 3 September 2014.
- Dhondt, S. Qu'est-ce que EUWIN peut signifier pour les ARACTs? Presentation to ANACT/ARACT, Lyon, 17 January 2014.
- Dhondt, S., Gittel Hoffer, J., Van Hootegem, G. (2012). *Chair parallel session Reshaping workplaces.* 30th EGOS Colloquium in Rotterdam, July 3–5, 2014
- Dhondt, Steven (2014). *Measuring Organisational Capital. Intellectual Capital for Communities in the Knowledge Economy 10.* World Conference on Intellectual Capital for Communities - 10th Edition -, Paris: Université Paris-Sud. (June 5th, 2014)
- Dhondt, S. *Workplace Innovation as a connecting concept for organisational psychology, sociology and economics.* May 26th, 2014. Copenhagen: WAW.
- Dhondt, S. *Session Chair parallel session: Health and social care integration. Where next for long-term care reform?* 3rd International conference on evidence-based policy in long-term care. London School of Economics and Political Science, London, 31 August – 3 September 2014.
- Dorenbosch, L. Buiten de gepade banen. TNO/NSvP Job Engineering Symposium, Utrecht, 10 april 2014.
- Dorenbosch, L. Job engineering: duurzaamheid in alle banen. Vakmedianet Congres Voorbij Duurzame Inzetbaarheid, Doorn, 17 juni 2014.
- Oeij, P., De Vroome, E., Bolland, A., Gründemann, R., & Van Teeffelen, L. Investing in workplace innovation pays off for SMEs: a regional innovation initiative from the Netherlands. 3rd International Wellbeing at Work Conference: Wellbeing at Work 2014. National Research Centre for the Working Environment, Copenhagen, Denmark, 26 May 2014.

- Preenen, P.T.Y., Oeij, P. R. A., Dhondt, S., & Kraan, K. O. Workplace innovation and consequences for employees and organizational performance in the Netherlands. ISA 2014, World Congress of Sociology, RC30 Sociology of Work, Session Workplace Innovation – Social Innovation Shaping Work Organisation and Working Life. Japan, Yokohama, 16 July 2014.
- Dessers E, Lieven A, Cambré B, Dhondt S, Hellings J, Hermans K, Molema H, Nys H, Van Hootegem G, Vrijhoef B. Presentatie *CORTEXS: A multidisciplinary and multi-method research project on integrated care* tijdens 14th International Conference on Integrated Care op 2-4 April 2014 in Brussel. Beschikbaar via: <http://www.integratedcarefoundation.org/content/cortexs-multidisciplinary-and-multi-method-research-project-integrated-care>
- Presentatie eerste uitkomsten *Beter Samen in Noord* tijdens 14th International Conference on Integrated Care "Taking integrated care forward: people, policy and practice" op 2-4 april in Brussel.
- Verbiest, S. Succesfactoren en obstakels in het proces van roosterinterventie. Bedrijvendag Shift Your Work, Amersfoort, 24 oktober 2014. (Hier komt rond 5 december een artikel over in iMaintain en ik heb net een wetenschappelijk artikel over dit onderwerp ingediend bij Human Relations. Maar dat zal nog wel even duren voordat daar een reactie op komt.)
- 14 november heb ik op het HRM Congres (van de HRM lectoren) een presentatie gegeven over de toekomst van flex en de ontwikkeling van flexwerkers. Dat is gebaseerd op het onderzoek dat we voor de ABU hebben gedaan. Hoort dat dan ook in de KIP SIM? Dat is dan: Verbiest, S., Goudswaard, A., Wijk, E. van, en Preenen, P. De toekomst van flexibele arbeid. HRM congres 14 november 2014. Themasesie: langer gezond inzetbaar...maar wel flexibel, Rotterdam, 14 november 2014.

Abstracts/posters

- Looze MP de, O'Sullivan L (2014) The potential benefits of an exoskeleton in industry settings. Abstract for the NES-ODAM Conference 2014.
- Bal, P. M., & Dorenbosch, L. (2014). Age-related Differences in the Relations between Individualized HRM and Organization Performance. Paper presented at Academy of Management Meeting 2014. Philadelphia:
- De Kok, J., Doove, S., Kraan, K., & Oeij, P. (2014). Scale effects in workplace innovation. Book of Abstracts. XVIII ISA World Congress of Sociology. Facing an unequal world: Challenges for global sociology. (pp. 215). Yokohama: ISA.
- Luger, T., Bosch, T., Hoozemans, M., De Looze, M. P., & Veeger, H. E. J. (2014). Task Variation cannot prevent Signs of Muscle Fatigue based on Multichannel EMG. Book of Proceedings. ISEK 2014 XX Congress of the International Society of Electrophysiology and Kinesiology. (pp. 286). Rome: UMG.
- Oeij, P. (2014). Workplace innovation pays off for SMEs: the case of a Dutch region. Abstract Conference 'Wellbeing at Work, Wellbeing at Work 2014'. <http://www.wellbeingatworkconference.net/index.php/waw/waw2014/paper/view/18>:
- Oeij, P., De Vroome, E., Bolland, A., Gründemann, R., & Van Teeffelen, L. (2014). Investing in workplace innovation pays off for SMEs: a regional innovation initiative from the Netherlands. Paper presented at 3rd International Wellbeing at Work Conference: Wellbeing at Work 2014, May 26, 2014.
- Preenen, P., Oeij, P., Kraan, K., & Dhondt, S. (2014). Workplace innovation and consequences for employees and organizational performance in the Netherlands. Book of Abstracts. XVIII ISA World Congress of Sociology. Facing an unequal world: Challenges for global sociology. (pp. 779). Yokohama: ISA.

Posters:

- De Korte, E. M. Personal Environmental Control. Poster presented at Comfort in Transit Symposium, Delft, June 4, 2014. ()
- Hiemstra-van Mastrigt, S. The ideal travel workplace: Comfortable seating in trains, cars and aircrafts. Poster presented at Comfort in Transit Symposium, Delft, June 4, 2014. ()

Overige presentaties

- Dhondt, S. Workplace Innovation. Harnessing the intelligence from within. Presentation to RESCAS-working group. Helsinki: VTT/TTL/TEKES, 13 March 2014. (40 participants).
- De Graaf, B., Van der Torre, W., Van der Klauw, M., & Sanders, J. Competentieverkenning Bouwend Nederland. Bouwend Nederland, Zoetermeer, 10 juli 2014.
- Dhondt, S. Discussant voor proefschrift van Stan de Spiegelaere over innovatief werkgedrag. Leuven, HIVA, 28 maart 2014.
- Dhondt, S. Cortex: programma en veranderdoelstellingen. Genk, MENOS, 16 mei 2014.
- Dhondt, S., & Preenen, P. Infolunch over Intrapreneurship. Hoofddorp, TNO, 17 April 2014.
- Dhondt, S., & Punte, P. Workplace Innovation in the Bask region. Evaluation of the change proposals by the Elgoibar-group. Elgoibar, Sinergiak, 10 April 2014.
- Dhondt, S., Punte, P., De Looze, M. P., Preenen, P.T.Y., & Verbiest, S. Presentation Knowledge Position Research Group Sustainable Productivity. Soesterberg, TNO, 24 maart 2014.
- Dorenbosch, L. HRM-toepassingen van een digitale job crafting applicatie. Bijeenkomst Nationaal Inzetbaarheidsplan (NIP), Delft, 10 maart 2014.
- Goudswaard, A. Vitaliteit en vakmanschap in goede banen. Klankbordgroep Forbo, Assendelft, 11 maart 2014.
- Goudswaard, A., & Verbiest, S. Flexibiliteit in de ploegendienst - slimmer omgaan met arbeidstijden en flexwerkers. Werkgroep roosters ODF Philips, Drachten, 6 maart 2014.
- Goudswaard, A., & Verbiest, S. Vitaliteit en vakmanschap in goede banen: duurzame inzetbaarheid in ploegendienst. Werkgroep Productie Forbo, Coevorden, 30 april 2014.
- Keijzer, L., De Jong, A., & Van der Meer, L. Samenwerken & Verbinden: Nulmeting inclusief werkgeverschap bij 18 WENb/WWB bedrijven. Eindpresentatie resultaten. Arnhem, 27 mei 2014.
- Krause, F. Werken met de zijlader: Onderzoek naar kansen en bedreigingen voor een duurzaam gezonde inzet van chauffeurs van zijladers. Presentatie van resultaten van TNO-onderzoek uitgevoerd in 2013. HVC, Velsen Zuid, 4 maart 2014.
- Krause, F. Werken met de zijlader: Onderzoek naar kansen en bedreigingen voor een duurzaam gezonde inzet van chauffeurs van zijladers. Presentatie van resultaten van TNO-onderzoek uitgevoerd in 2013. ABVAKABO, Utrecht, 4 juni 2014.
- Sanders, J. Arbeidsmarktverkenning woningcorporaties. Presentatie eerste resultaten, Almere, 10 februari 2014 (5 toehoorders).
- Sanders, J. Arbeidsmarktverkenning woningcorporaties. Presentatie eindresultaten, Den Haag, 17 maart 2014 (4 toehoorders).
- Sanders, J. Van up-to-date naar up-to-the-future. Kick-off competentie- en opleidingsbehoeften van de bouwsector van morgen. Zoetermeer, 16 april 2014 (6 toehoorders).
- Sanders, J. Vitaal Vakmanschap@DocDirect. Projecttoelichting Directie en OR Doc Direct, Den Haag, 9 mei 2014 (15 toehoorders).
- Sanders, J. Verrijkt doorwerken@Lighting met vitaal vakmanschap. Bijeenkomst Staymobil-project Philips Lighting. Eindhoven, 13 mei 2014 (50 toehoorders).
- Van der Ven, H., & Verbiest, S. Shift Your Work, Evaluatie van een roosterwijziging. Werkgroep ATM IPT Implanon MSD, Oss, 23 april 2014.
- Verbiest, S. Vitaal Vakmanschap. Werkgroep roosters, Forbo, Coevorden, 20 mei 2014.
- Verbiest, S. Vitaal vakmanschap bij Forbo. Werkgroep productie Coevorden. Werksessie 11 juni 2014: Plan van aanpak, Forbo, Coevorden, 11 juni 2014.
- Verbiest, S. en Goudswaard, A. Vitaliteit en vakmanschap in goede banen: duurzame inzetbaarheid in ploegendienst. Het proces, Forbo, Assendelft, 4 juli 2014.

- Verbiest, S. Werkgroep Kantoordienst Forbo, Tijd- en plaatsafhankelijk werken, werksessie 1, Forbo, Assendelft, 13 augustus 2014
- Goudswaard, A. en Verbiest, S. Vitaliteit en vakmanschap in goede banen. Klankbordgroep, Forbo, Assendelft, 12 september 2014.
- Verbiest, S. Werkgroep Kantoordienst Forbo, Tijd- en plaatsafhankelijk werken, werksessie 2, Forbo, Assendelft, 4 september 2014
- Verbiest, S. Vitaliteit en vakmanschap: duurzame inzetbaarheid in ploegendienst, Forbo Coevorden, 27 oktober 2014.
- Goudswaard, A., Dorenbosch, L. en Verbiest S. Future-proof careers @ Bronkhorst. Werkessie 1, Bronkhorst, Ruurlo, 2 juni 2014.
- Goudswaard, A., Verbiest, S. en Dorenbosch, L. Sociale innovatie @ Bronkhorst. Werksessie 2, Bronkhorst, Ruurlo, 1 juli 2014.
- Goudswaard, A., Verbiest, S. en Dorenbosch, L. Sociale innovatie @ Bronkhorst. Werksessie 3, Bronkhorst, Ruurlo, 17 oktober 2014.

Interactieve brochure:

- Verbiest, S., Goudswaard, A., Bosch, T., Haan, B., en Ducheine W. (2014). Maatwerk voor ploegendienst. Vitaal is goed voor allemaal. Leiden/Zoetermeer: TNO/FME.

Workshops:

- Tuinzaad, G. H., Van Rhijn, J. W., & Mayer, M. Design for Manufacturing. Workshop TNO MKB TC Innovation Factory, Zeist, 16 januari 2014.
- Dorenbosch, L. Demo 'Collecting idiosyncratic job data'. Centre of Job Knowledge (UvA), 7 July 2014.
- Huijs, J., & Sanders, J. (2014). Woningcorporaties en de competenties van morgen: Verslag van een tweetal verdiepende workshops. Hoofddorp: TNO.
- Huijs, J.J.J.M. Organisator en begeleider van de workshops 'Woningcorporaties en de competenties van morgen'. Utrecht, 10 en 11 juni 2014
- Van Hummel, R., & Dorenbosch, L. Focusgroep 'Uitgezaaide kanker, werk en job crafting. TNO in samenwerking met Re-Turn, Soesterberg, 27 juni 2014.
- Goudswaard, A., Verbiest, S., Bosch, T., Rhijn, G., Haan, B. en Ducheine, W. Maatwerk voor ploegendienst. Vitaal is goed voor allemaal. Kennissessie, Zwolle, 19 november 2014.

Media

Internetpublicaties:

- Blok, M., Verbiest, S. Het nieuwe werken is maatwerk. (2014). Tw, 8/9, 24. <http://www.tw-digitaal.nl/magazine/2014/TW89/133/24>.
- Blok, M., Verbiest, S. Interessant artikel over het Nieuwe Werken. 4Building.nl, maart 2014. <http://www.4building.nl/nieuws/175/interessant-artikel-over-het-nieuwe-werken/>.
- Dhondt, S. Werkgevers nemen afscheid van hiërarchie op de werkvloer. Managersonline.nl, 7 februari 2014. <http://www.managersonline.nl/nieuws/14453/werkgevers-nemen-afschied-van-hirarchie-op-de-werkvloer.html>.
- Tuinzaad, B. Alle ellende moet uit de pijplijn. (2014). Plaat Bewerkings Nieuws, 5(1), 46-49. http://issuu.com/54umedia/docs/pb_nieuws_1_2014.
- Tuinzaad, B. GMV | TNO-project Innoveren Productieproces Foodequipment afgerond., GMV facilitating food, februari 2014. <http://gmv.m5.mailplus.nl/generic-service/code/servlet/React?wpEncId=dFgbnish7J&wpMessayeld=1020&userId=80388&command=viewPage&activityId=316709&encId=%7benclid%7d>.
- Van Rhijn, G. Mythes over innovatie. Fabels over innoveren ontkracht. MKB Servicedesk, 26 februari 2014. <http://www.mkb servicedesk.nl/8951/mythes-over-innovatie.htm>.

- Aandeel flexarbeid naar 30% in 2020., Larex.eu, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard). <http://www.larex.eu/nl/algemeen/nieuws/aandeel-flexarbeid-naar-30-in-2020.html>.
- Aantal flexwerkers groeit naar 30 procent in 2020., Pro Payroll Weblog, 28 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.propayroll.nl/blog/aantal-flexwerkers-groeit-naar-30-procent-in-2020/>.
- Aantal flexwerkers neemt verder toe., AD.nl, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.ad.nl/ad/nl/5597/Economie/article/detail/3657632/2014/05/19/Aantal-flexwerkers-neemt-verder-toe.dhtml>.
- Aantal flexwerkers neemt verder toe., Trouw.nl, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.trouw.nl/tr/nl/4504/Economie/article/detail/3657632/2014/05/19/Aantal-flexwerkers-neemt-verder-toe.dhtml>.
- Aantal flexwerkers neemt verder toe., Volkskrant.nl, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2680/Economie/article/detail/3657632/2014/05/19/Aantal-flexwerkers-neemt-verder-toe.dhtml>.
- ABU: Flexarbeid neemt de komende jaren toe., Recruitment.nl, 26 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.recruitment.nl/nieuws/abu-flexarbeid-neemt-de-komende-jaren-toe/>.
- Alle ellende moet uit de pijplijn. (2014). Plaat Bewerkings Nieuws, 5(1), 46-49. (Bert Tuinzaad). http://issuu.com/54umedia/docs/pb_nieuws_1_2014.
- Alternatief en effectiever innen bij mensen in de schuldhulpverlening., Goed opgelost! 1 augustus 2014. (Wouter van der Torre). <http://goedopgelost.overheid.nl/alternatief-en-effectiever-innen-bij-mensen-de-schuldhulpverlening/>.
- Beveiligers die ook post bezorgen., Facilitair! Online, januari 2014. (Luc Dorenbosch). <http://www.facilitaironline.nl/artikel/beveiligers-die-ook-post-bezorgen>.
- Dhondt, S., Broekman, C., Van der Torre, W., Van de Berg, C., & Wiezer, N. (2014). Co-creatie van organisaties met consumenten. Handboek Informatiewetenschap (pp. ii 735-1 - ii 735-23). <http://www.iwabase.nl/iwa-base/?subject=toc&handbook=15>: Alleen via abonnement.
- Doove, S., De Kok, J., Kraan, K., & Oeij, P. (2014). Scale effects in workplace innovations: Are the prevalence and effects of workplace innovation related to firm size?. Zoetermeer: Panteia/TNO/Ondernemerschap.nl. http://www.ondernemerschap.nl/sys/cftags/assetnow/design/widgets/site/ctm_getFile.cfm?file=H201402.pdf&perId=0
- Dorenbosch, L. Fictiewerkloosheid. Dekwetsbaren.nl, 22 april 2014. <http://dekwetsbaren.tumblr.com/post/83496771810/fictiewerkloosheid>.
- Dorenbosch, L. Overdaad schaadt, ook in HRM., HR Base, 16 juni 2014. <http://www.hrbase.nl/forum/topics/overdaad-schaadt-ook-in-rm>.
- Duurzame Inzetbaarheid in Perspectief., TNO Monitor Arbeid, 28 mei 2014. (Luc Dorenbosch, Laura Keijzer). <http://www.monitorarbeid.tno.nl/publicaties/di-in-perspectief>.
- Duurzame inzetbaarheid in perspectief., TNO.nl, mei 2014. (Laura Keijzer, Luc Dorenbosch). https://www.tno.nl/content.cfm?context=thema&content=prop_publicatie&laag1=891&laag2=904&laag3=76&item_id=979.
- Eén op tien werknemers bang voor baanverlies., Flexnieuws, 25 april 2014. (Anneke Goudswaard, Suzanne Hiemstra-van Mastrigt). <http://www.flexnieuws.nl/2014/04/25/een-op-tien-werknemers-bang-voor-baanverlies/#.U-IgolXCSmR>.
- Flexarbeid groeit naar 30% in 2020., CM Group, 20 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.credit-management-group.nl/nl/nieuws/nieuws/flexarbeid-groeit-naar-30-in-2020/>.
- Flexarbeid groeit naar 30% in 2020., Drimble.nl, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://drimble.nl/dossiers/carriere-hr/20981547/flexarbeid-groeit-naar-30-in-2020.html>.

- Flexarbeid groeit naar 30% in 2020., Elsevier Fiscaal, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.elsevierfiscaal.nl/fiscaal-actueel/nieuws/nieuws/3413/flexarbeid-groeit-naar-30-in-2020>.
- Flexarbeid groeit naar 30% in 2020., Fides Uitzendgroep, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.fides-bv.nl/5-nieuws/3020-flexarbeid-groeit-naar-30-in-2020>.
- Flexarbeid groeit naar 30% in 2020., HR Praktijk, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.hrpraktijk.nl/topics/strategische-personeelsplanning/nieuws/flexarbeid-groeit-naar-30-2020>.
- Flexarbeid groeit naar 30% in 2020., OR-online.nl, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.or-online.nl/archives/14688>.
- Flexarbeid groeit naar 30% in 2020., Payrollen.co.nl, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.payrollen.co.nl/payrollen-nieuwsitemdetails.asp?n=290>.
- Flexarbeid groeit naar 30% in 2020., Plan8, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.plan8.nl/nieuws.html>.
- Flexarbeid groeit naar 30% in 2020., SchildersVAK.nl, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.schildersvak.nl/nieuws/id6275-flexarbeid-groeit-naar-30-in-2020.html>.
- Flexarbeid groeit naar 30% in 2020., SecretaressesNet, 21 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.secretarissenet.nl/extern/flexarbeid-groeit-naar-30-procent-in-2020/>.
- Flexarbeid groeit naar 30% in 2020., Support in Werk, 20 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.supportinwerk.nl/flexarbeid-groeit-naar-30-in-2020/>.
- Flexarbeid groeit naar 30% in 2020., TNO.nl, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). https://www.tno.nl/content.cfm?context=overtno&content=nieuwsbericht&laag1=37&laag2=69&item_id=2014-05-19%2016:56:42.0&Taal=1.
- Flexarbeid groeit, maar niet in de horeca., Pretwerk.nl, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://pretwerk.nl/topnieuws/flexarbeid-groeit-maar-niet-in-de-horeca/28338>.
- Flexarbeid groeit, maar niet in de horeca., Wereldtijdschrift.nl, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.wereldtijdschrift.nl/49231/flexarbeid-groeit-maar-niet-in-de-horeca.html>.
- Flexibilisering op Nederlandse werkvloer gaat steeds verder., FD.nl, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://fd.nl/economie-politiek/317254-1405/flexibilisering-op-nederlandse-werkvloer-gaat-steeds-verder>.
- GMV | TNO-project Innoveren Productieproces Foodequipment afgerond. GMV facilitering food, februari 2014. (Bert Tuinzaad). <http://gmv.m5.mailplus.nl/genericservice/code/servlet/React?wpEncl=dFqbnish7J&wpMessageId=1020&userId=80388&command=viewPage&activityId=316709&enclid=%7benclid%7d>.
- GOMA, hogere productiviteit door 5S. FDP Nieuwsbrief, , 14 april 2014. (Gu van Rhijn). <http://www.fdp.nl/index.php?page=nieuwsbrief&id=3>.
- GOMA, hogere productiviteit door 5S., FDP.nl, april 2014. (Gu van Rhijn). <http://www.fdp.nl/index.php?page=nieuwsbrief&id=3&nid=23>.
- Het nieuwe werken is maatwerk. (2014). Tw, 8/9, 24. (Merle Blok, Sarike Verbiest). <http://www.tw-digitaal.nl/magazine/2014/TW89/133/24>.
- Interessant artikel over het Nieuwe Werken., 4Building.nl, maart 2014. (Merle Blok, Sarike Verbiest). <http://www.4building.nl/nieuws/175/interessant-artikel-over-het-nieuwe-werken/>.
- Krause, F., Könemann, R., & De Jong, T. Duurzaam werk in de Transport sector - wat kunt u zelf doen aan het verminderen van de fysieke belasting van uw medewerkers? Verslag van een project met TNO, waarin kennisoverdracht op het gebied van fysieke

- belasting centraal stond. Webdocument vervaardigd in opdracht van Gezond Transport, juni 2014.
- Lean in order voorbereiding bij SMI Groep. FDP Nieuwsbrief, , 14 april 2014. (Gu van Rhijn). <http://www.fdp.nl/index.php?page=nieuwsbrief&id=3>.
 - Lean in order voorbereiding bij SMI Groep., FDP.nl, april 2014. (Gu van Rhijn). <http://www.fdp.nl/index.php?page=nieuwsbrief&id=3&nid=26>.
 - Meer productiviteit en betrokkenheid bij Van Rijsoort Buigwerk., TNO.nl MKB, 6 februari 2014. (Bert Tuinzaad). https://www.tno.nl/content.cfm?context=overtno&content=overtno_nieuwsbericht&laag1=277&laag2=8&item_id=2014-02-06%2009:49:42.0&Taal=1.
 - MKB en werkzoekenden in de clinch over opleiden., Flexnieuws, 13 februari 2014. (Anneke Goudswaard, Suzanne Hiemstra-van Mastrigt). <http://www.flexnieuws.nl/2014/02/13/mkb-en-werkzoekenden-in-de-clinch-over-opleiden/#.U-lqX1XCsmR>.
 - Mkb Marktmonitor 2014: Nederlandse ondernemer innoveert., De Ondernemer.nl, 10 juni 2014. (Sarike Verbiest, Anneke Goudswaard). <http://www.deondernemer.nl/deondernemer/665393/Nederlandse-ondernemer-innoveert.html>.
 - Mkb Marktmonitor 2014: Nederlandse ondernemer innoveert., Headlines.nl, 10 juni 2014. (Sarike Verbiest, Anneke Goudswaard). <http://www.headlines.nl/1738898/MKB-Marktmonitor-2014-Nederlandse-ondernemer-innoveert/>.
 - MKB Marktmonitor toont bedrijfseconomische ontwikkelingen en innovatievermogen., Automobiël Management, 17 juni 2014. (Sarike Verbiest, Anneke Goudswaard). <http://www.automobielmanagement.nl/nieuws/auto-economie-binnenland/nid19504-mkb-marktmonitor-toont-bedrijfseconomische-ontwikkelingen-en-innovatievermogen.html>.
 - Mkb Marktmonitor: Ondernemend Nederland zeer innovatief., Accountancy News, 10 juni 2014. (Sarike Verbiest, Anneke Goudswaard). http://www.accountancynieuws.nl/actueel/sectoren/mkb-marktmonitor_ondernemend-nederland-zeer.144132.lynkx#.U-lsIXCSmR.
 - Ondernemend Nederland zeer innovatief., Emerce.nl, 10 juni 2014. (Sarike Verbiest, Anneke Goudswaard). <http://www.emerce.nl/wire/ondernemend-nederland-zeer-innovatief>.
 - Public Sector Innovation: a matter of social innovation & workplace innovation?, OECD.org, 3 July 2014. (Peter Oeij). <https://www.oecd.org/governance/observatory-public-sector-innovation/blog/page/publicsectorinnovationamatterofsocialinnovationworkplaceinnovation.htm>.
 - Sanders, J., & Keijzer, L. (2014). Verrijkt doorwerken, van mentaal pensioen naar vitaal vakmanschap. Handboek HRM in de Praktijk () Alleen via lidmaatschap.
 - Sanders, J., & Keijzer, L. (2014). Verrijkt doorwerken, van mentaal pensioen naar vitaal vakmanschap. Handboek Methoden, technieken & analyses voor personeelsmanagement 116 () Alleen via lidmaatschap.
 - TNO bundelt kennis over duurzame inzetbaarheid., TNO.nl, 28 mei 2014. (Luc Dorenbosch, Laura Keijzer). https://www.tno.nl/content.cfm?context=overtno&content=persbericht&laag1=37&item_id=201405280010.
 - TNO: flexarbeid groeit naar 30% in 2020., Elsevier SalarisTotaal, 20 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). http://www.salaristotaal.nl/toon_type.asp?ID=946&DocumentID=2368.
 - TNO: flexarbeid groeit naar 30% in 2020., Flexmarkt.nl, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.flexmarkt.nl/Branche-Informatie/Algemeen/2014/5/TNO-flexarbeid-groeit-naar-30-in-2020-1524866W/>.
 - TNO: flexarbeid groeit naar 30% in 2020., Impactpersoneel.nl, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.impactpersoneel.nl/rssfeed/48817514/tno-flexarbeid-groeit-naar-30-in-2020>.

- TNO: flexarbeid groeit naar 30% in 2020., Joinuz.nl, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://omgeving.joinuz.nl/rssfeed/2083058/tno-flexarbeid-groeit-naar-30-in-2020/>.
- TNO: flexarbeid groeit naar 30% in 2020., Logistikerwijs.nl, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.logistikerwijs.nl/tno-flexarbeid-groeit-naar-30-in-2020/>.
- TNO: flexarbeid groeit naar 30% in 2020., SalarisNet, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.salarisnet.nl/Home/Algemeen/2014/5/TNO-flexarbeid-groeit-naar-30-in-2020-1524913W/>.
- Unique: Ondernemend Nederland innovatief., Flexnieuws, 10 juni 2014. (Sarike Verbiest, Anneke Goudswaard). <http://www.flexnieuws.nl/2014/06/10/ondernemend-nederland-zeer-innovatief#.U-lqHIXCSmQ>.
- Van der Torre, W. Doorbraak Schuldhulpverlening in zicht. Blog Beter werken in het openbaar bestuur, 1 mei 2014. <https://beterwerkeninhetopenbaarbestuur.pleio.nl/blog/view/26075052/doorbraak-schuldhulpverlening-in-zicht#.VARhYKPCSmQ>.
- Vos, F. Producten en diensten van het Nationaal Inzetbaarheidsplan. http://www.nationaalinzetbaarheidsplan.nl/documenten/publiek/Digitale_flyer_NIPLan.pdf.
- Vraag naar arbeid trekt aan., ABU Flex & Figures Webzine, juni 2014. (Sarike Verbiest). http://flexfigures.abu.nl/juni2014/uitzendbranche_algemeen/.
- Werkgevers nemen afscheid van hiërarchie op de werkvloer., Managersonline.nl, 7 februari 2014. (Steven Dhondt). <http://www.managersonline.nl/nieuws/14453/werkgevers-nemen-afschied-van-hirarchie-op-de-werkvloer.html>.
- Werkzoekenden onderhandelen onvoldoende over salaris., Flexnieuws, 20 mei 2014. (Anneke Goudswaard). <http://www.flexnieuws.nl/2014/05/20/werkzoekenden-onderhandelen-onvoldoende-salaris#.U-lIcVXCSmR>.
- Werkzoekenden onderhandelen onvoldoende over salaris., Unique.nl, 20 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest). <http://www.unique.nl/Unique-nieuws/3588221/11519829/Werkzoekenden-onderhandelen-onvoldoende-over-salaris.html?publicationdate=True&thumbnail=True&wysiwyg=page%3Ffromzip%3D%3Ffromzip%3D%3Ffromzip>.

Krantenartikelen:

- Nieuwe regels: flexer of vaster? (2014). De Telegraaf, 25 mei, 19. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk).
- Ondernemend Nederland zeer innovatief. MKB Marktmonitor 2014 laat bedrijfseconomische ontwikkelingen en innovatievermogen zien., Unique.nl, 10 juni 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest). <http://www.unique.nl/Unique-nieuws/3588221/11589481/Ondernemend-Nederland-zeer-innovatief.html?publicationdate=True&thumbnail=True&wysiwyg=page%3Ffromzip%3D%3Ffromzip%3D%3Ffromzip%3D%3Ffromzip%3D%3Ffromzip>.
- Pronk, I. (2014). Je baan staat op de tocht. Trouw, zaterdag 07 juni, 1-3. (Roland Blonk).
- Sollicitanten durven nauwelijks salariseisen te stellen., nrc.nl, 22 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Suzanne Hiemstra-van Mastrikt). <http://www.nrc.nl/carriere/2014/05/22/sollicitanten-durven-nauwelijks-salariseisen-te-stellen/>.
- Van Meteren, W. (2014). Beloon sociaal ondernemen door bedrijven. Trouw, 9 april, 17. (Roland Blonk).
- Van Meteren, W. (2014). Participatiewet is gedoemd te mislukken. Trouw, 9 april, 17. (Roland Blonk).

Persberichten:

- Flexarbeid groeit naar 30% in 2020. Onderzoek TNO toont toenemende behoefte flexibiliteit. Persbericht ABU., ABU.nl, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike

- Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.abu.nl/nieuwsbrieven/persbericht-flexarbeid-groeit-naar-30-in-2020>.
- Flexarbeid groeit naar 30% in 2020., ANP Pers Support, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.perssupport.nl/apssite/persberichten/full/2014/05/19/Flexarbeid+groeit+naar+30%25+in+2020>.
 - Ondernemend Nederland zeer innovatief., ANP Pers Support, 10 juni 2014. (Sarike Verbiest, Anneke Goudswaard). <http://perssupport.nl/apssite/persberichten/full/2014/06/10/Ondernemend+Nederland+zeer+innovatief>.
 - Ondernemend Nederland zeer innovatief., Persberichten.com, 10 juni 2014. (Sarike Verbiest, Anneke Goudswaard). <http://persberichten.com/persbericht/78458/Ondernemend-Nederland-zeer-innovatief>.
 - Persbericht: Flexarbeid groeit naar 30% in 2020., ABU, 19 mei 2014. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest, Ellen van Wijk). <http://www.abu.nl/flexonderzoek>.

Brochures/factsheets:

- Hazelzet, A. (2014). Vakman Nieuwe Stijl. Hoofddorp: TNO. Flyer.
- Sanders, J., & Keijzer, L. (2014). Staymobil, verrijkt doorwerken met TNO. Hoofddorp: TNO. Flyer.

Impact

- Dhondt, S. Four questions about Social Innovation to Steven Dhondt, senior research scientist at TNO and visiting professor at the University of Leuven and member of SI-Drive Project, Technische Universität Dortmund, Februari 2014. http://www.sfs.tu-dortmund.de/cms/Medienpool/SI_Interviews/Social_Innovation_Short_Interview_Steven_Dhondt.pdf.
- Oeij, P.R. Four questions about Social Innovation to Peter Oeij, Senior Research Scientist and Consultant, TNO Innovation for Life, Leiden (The Netherlands) and member of SI-Drive Project, Technische Universität Dortmund, Februari 2014. http://www.sfs.tu-dortmund.de/cms/Medienpool/SI_Interviews/Social_Innovation_Short_Interview_Peter_Oeij.pdf.
- Cameratoezicht & autisme: de Werk Ondersteuning Wijzer (WOW)., YouTube, 15 januari 2014. (Jenny Huijs). <http://www.youtube.com/watch?v=4HxavFBPc7E&feature=youtu.be>.
- Dalende zelfstandigheid. Interview met Steven Dhondt met Paul van Liempt. BNR Nieuwsradio, 8 mei 2014. <http://www.bnr.nl/?service=player&type=archieffragment=20140508103100300>.
- De toekomst van flex nader belicht., ABU Flex & Figures Webzine, juni 2014. (Sarike Verbiest). <http://flexfigures.abu.nl/juni2014/interview/>.
- De toekomst van flex., ABU Flex & Figures Webzine, juni 2014. (Sarike Verbiest). <http://flexfigures.abu.nl/juni2014/onderzoek/>.
- Elsenga, M. C. (2014). Logistics Labour Survey 2014. Clou, 67, 40-41. (Peter Oeij).
- Monitor Arbeid TNO @monitorarbeid. TNO Onderzoeker @dhondt_steven sprak zojuist op @BNR met @PaulvanLiempt over de dalende autonomie van Nederlandse Werknemers #TNO. Twitter, 8 mei 2014. (Steven Dhondt).
- Mythes over innovatie. Fabels over innoveren ontkracht., MKB Servicedesk, 26 februari 2014. (Gu van Rhijn). <http://www.mkb servicedesk.nl/8951/mythes-over-innovatie.htm>.
- PERS: Dalende zelfstandigheid. Interview Steven Dhondt met Paul van Liempt op BNR, 8 mei 2014
- Perspectief: Een onderzoek naar innovatie in het MKB. [Z.pl.]: Unique/TNO. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest).
- Perspectief: Een onderzoek naar innovatie in het MKB. Resultaten per branche en per provincie. (2014). Unique/TNO. (Anneke Goudswaard, Sarike Verbiest).

- Slimmer werken loont meer dan harder werken. (2014). Perspectief: Een onderzoek naar innovatie in het MKB. Resultaten per branche en per provincie. (pp. 22-24.). Unique/TNO. (Peter Oeij).
- TNO boek: Duurzame inzetbaarheid in perspectief., Nationaal Inzetbaarheidsplan, 2 juni 2014. (Luc Dorenbosch, Laura Keijzer). <http://www.nationaalinzetbaarheidsplan.nl/over-ons/berichten/tno-boek-duurzame-inzetbaarheid-in-perspectief>.
- TNO concludeert: het nieuwe werken is maatwerk. (2014). Technisch Weekblad, 8/9, 14-15. (Merle Blok, Sarika Verbiest).

Deelname/vertegenwoordiging in (wetenschappelijke) commissies, (tijdschrift-) redactie, jurylid:

- Blok, M.M. Jury Duurzaam Werken Award 2013.
- Dhondt, S. Deelname aan Adviesraad voor Wetenschap & Technologie (AWT) ter voorbereiding *Advies over Sociale Innovatie*, Den Haag, 13 mei 2013.
- Dhondt, S. Member of Editorial council Journal of Workplace Innovation.
- Dhondt, S. Member of the Editorial Board of the Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken (Journal of Work Issues).
- Dhondt, S. Columnist Atos Interim Index.
- Dhondt, S. Jury member for New Ways of Working competition, European Foundation for Quality Management (EFQM) gejureerd tijdens de "New Ways of Working" competition. (<https://sites.google.com/site/efqmqpc2013/the-2013-finalists>).
- Franck, E. Lid ZonMw KiKK (Koplopers in kwaliteit en kostenbesparing), 2010-heden.
- Jansen, Y. Member of the Society for Social Studies of Science (2007-heden).
- Jansen, Y. Member of the European Association for the Study of Science and Technology (EASST), 2007-heden.
- Korte de, E.M. Voorzitter Program Board of the thematic area Digital Human Modelling and Applications in Health, Safety, Ergonomics and Risk Management within the International Conference on Human-Computer Interaction.
- Goudswaard, A. Member of the Working Time Society; Scientific Committee of the International Commission on Occupational Health (ICOH).
- Goudswaard, A. Member of the Flexwork Research Network.
- Könemann, R. Jury Baby Innovation Award 2014.
- Krause, F. Raad voor Registratie Ergonomen, Stichting Registratie ergonomen SRe, lid.
- Krause, F. Projectgroep Ontwikkeling multidisciplinaire richtlijn lichaamstrillingen, lid.

Internationale samenwerkingsverbanden:

- Dhondt, S. Adviseur programma FlandersSynergy.
- Dhondt, S. Corresponding partner of RKW (The German Productivity and Innovation Centre Production and Service Systems).
- Dhondt, S. Member of the Advisory Board for RESCAS-project in Finland (2014+).
- Dhondt, S.: Member of the Advisory board VITIO-project (FlandersSynergy, Belgium).
- Dhondt, S. Member of the Dialogues on Innovation-proposal in Norway (University of Agder).
- Mooij, R. European platform for patients organizations.
- Mooij, R. Science and industry (EPPOSI).
- Mooij, R. EIP AHA Actiongroup B3 Integrated Care.
- Mooij, R. Voorzitter Robotics that care.
- Van Genabeek, J. EIP AHA Actiongroup B3 Integrated Care.

Nationale samenwerkingsverbanden:

- Dhondt, S. Member Human Capital Table Logistics.
- Dhondt, S. Member of management board of INSCOPE (samenwerkingsverband tussen TNO, Erasmus Universiteit, Maastricht Universiteit en Universiteit Twente).
- Molema, J.J.W., Mooij, R. Diagnose Technologie 2025.
- Mooij, R. Ehealthnu.

- Mooij, R. Werkgroep Zelfmanagement.
- Mooij, R. Preventweb.

Ontwikkelde instrumenten/interventies/games (nationaal en internationaal):

- Quicksan voor eerste diagnose in bedrijven. (Samenwerkingsproject FME Quick Scan versie 11062013).
- Overzichtstabel met stand van zaken literatuur als basis voor Marvel en poster. (Samenwerkingsproject FME Overzichtstabel).

2.6 Innovatie Programma's

Zie hoofdstuk 2.3.

3 Ondertekening

Zeist,

Datum: 2 maart 2015

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized initials 'P.M.' followed by a horizontal line, all underlined.

Prof. dr. ir. P.M. Bongers
Director Prevention, Work & Health

